

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 98/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní Okresného súdu Trebišov vedenom pod sp. zn. 6 Cb 3/2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2008 doručená sťažnosť spoločnosti R., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 6 Cb 3/2008.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že žalobou zo 4. marca 2008 podanou na okresnom súde sa domáhala proti odporcovi v 1. rade - Mestskému bytovému podniku Č.

a odporcovi v 2. rade - Mestu Č., zaplata sumy 788 067 Sk s príslušenstvom. V sťažnosti ďalej uvádza: „Na deň 30.07.2008 9:30 hod. bolo v predmetnej veci sp. zn. 6Cb 3/2008 nariadené pojednávanie, na ktorom sa žalovaní v 1. a 2. rade bez riadneho ospravedlnenia nezúčastnili. Vzhľadom na to, že žalovaní svoju neúčast riadne a včas neospravedlnili, sťažovateľ cestou svojho právneho zástupcu žiadal, aby súd vo veci v zmysle ust. § 101 ods. 2 OSP riadne konal a pojednával. Je zrejmé, že žalovaní v 1. a 2. rade boli na pojednávanie riadne predvolaní, boli písomne vyzvaní, aby sa k podanej žalobe vyjadrili, čo však neurobili a bez riadneho ospravedlnenia sa pojednávania nezúčastnili. Malí sme za to, že týmto došlo k splneniu podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 153b O.s.p., preto právny zástupca sťažovateľa túto požiadavku predniesol priamo na pojednávaní do zápisnice.

Súd však rozsudok pre zmeškanie nevydal, vo veci nepojednával a svojim uznesením pojednávanie bez zrejmých dôvodov odročil na neurčito, napriek námietke právneho zástupcu sťažovateľa. Odročenie bolo zdôvodnené vysokou sumou uplatneného nároku a preto súd vraj nemohol rozhodnúť. Do pozornosti ústavného súdu dávame aj tú skutočnosť, že odročené pojednávanie bolo opätovne nariadené až na 08.12.2008, teda na termín takmer 4 a pol mesiaca po jeho odročení.

Podľa názoru sťažovateľa Okresný súd Trebišov svojim konaním porušil jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Ďalej sťažovateľka v sťažnosti poukázala na zákonné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) upravujúce rozsudok pre zmeškanie, dôvodovú správu k nim, vybranú judikatúru všeobecných súdov a názory právnej vedy. Sťažnostná argumentácia sťažovateľky bola zameraná na preukázanie, že súd v prípade splnenia zákonných podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie je povinný tento rozsudok vydať.

3. Sťažovateľka sa pred podaním sťažnosti ústavnému súdu obrátila so sťažnosťou na procesný postup okresného súdu najskôr na jeho predsedu, ktorý «... vo svojej odpovedi zo dňa 25.09.2008 označil sťažnosť za nedôvodnú a pri zdôvodnení sa obmedzil len na

konštatovanie, že „súd môže rozhodnúť o žalobe rozsudkom, ak sú v rovnakom čase splnené súčasne podmienky uvedené v ustanovení § 153b ods. 2“.

Následne bola sťažovateľom podaná žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom Okresného súdu Trebišov na Krajský súd v Košiciach. V prešetrení sťažnosti zo strany predsedu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11.11.2008 bolo sťažovateľovi oznámené, že sťažnosť žalobcu bola predsedom Okresného súdu Trebišov vybavená riadne. Predseda súdu konštatuje, že jedným zo zákonných predpokladov rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie je aj riadne predvolanie žalovaného s poučením o následkoch nedostavenia sa, vrátane možnosti rozhodnutia kontumačným rozsudkom, pričom predvolanie na pojednávanie na deň 30.07.2008 takéto poučenie neobsahovalo. Ďalej uvádza „zákonná sudkyňa skutkový stav nepovažovala za nesporný.“

Je zrejmé, že z vyjadrenia sudkyne Okresného súdu Trebišov k podanej sťažnosti, ako aj z odpovede predsedu Okresného súdu Trebišov, nevyplýva, že by dôvodom, pre ktorý nebolo rozhodnuté rozsudkom pre zmeškanie, bola práve absencia poučenia o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie. Máme zato, že odporcovia boli poučení o následkoch nedostavenia vrátane možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie.

Poukazujeme na konštatovanie sudkyne vo svojom vyjadrení, kde sa uvádza „... súd nemal v tomto konkrétnom prípade všetky listinné dôkazy, jednalo sa o pomerne vysokú sumu ...“. S uvedeným nemôžeme súhlasiť. Žalobcom tvrdený stav bolo potrebné považovať za nesporný, pretože ho nikto nespochybnil a výška žalovanej sumy dôvodom nepostupovať podľa §153b OSP byť nemôže.

Na nedostatok spočívajúci v absencii poučenia v predvolaní na pojednávanie poukazuje až predseda Krajského súdu v Košiciach. Je otázne, prečo na takéto pochybenie nepoukázala už skôr sudkyňa, alebo predseda okresného súdu. Je možné, že napriek absencii poučenia v súdnom spise, bolo žalovaným spolu s predvolaním na pojednávanie doručené.

Vzhľadom nato, že súd vo veci riadne nepojednával, ako aj tým, že napriek naplneniu zákonných predpokladov na vydanie rozsudku pre zmeškanie, takýto rozsudok nevydal, má sťažovateľ za to, že jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené.»

4. Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že okresný súd porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 78 806 Sk a náhradu trov konania v sume 6 746 Sk. Sťažovateľka však v petite svojej sťažnosti nežiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu ďalej vo veci konať bez zbytočných prietáhov.

II.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto je zjavne neopodstatnená, rozhodol o jej odmietnutí.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1

vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

7. Účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom tri základné kritériá sú: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02 alebo II. ÚS 32/02). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (napr. I. ÚS 92/97, II. ÚS 21/01), resp. na celkovú dĺžku konania (III. ÚS 123/02).

III.

8. Podstata sťažnostných námietok sťažovateľky spočíva v tom, že podľa jej tvrdení okresný súd o jej žalobe zo 4. marca 2008 nerozhodol na pojednávaní 30. júla 2008 rozsudkom pre zmeškanie napriek tomu, že podľa jej názoru bol povinný tak urobiť, a po odročení pojednávania bol ďalší termín pojednávania určený až na 8. december 2008. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že mu neprislúcha skúmať, či v prípade sťažovateľky boli, alebo neboli splnené zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Je v právomoci všeobecného súdu po skutkovej, ako aj právnej stránke (hmotnoprávnej, ako aj procesnej) posúdiť splnenie týchto zákonných podmienok. Ústavný súd sa však nie celkom stotožňuje s prezentovaným názorom sťažovateľky, že formálne splnenie zákonných

podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie (§ 153b ods. 2 OSP) vyvoláva bezpodmienečnú povinnosť súdu, resp. sudcu rozhodnúť vec rozsudkom pre zmeškanie.

9. Je to zákonný sudca, ktorý v konkrétnej veci posudzuje splnenie zákonných podmienok na rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie, ktorý sám osebe predstavuje určitý odklon od štandardného procesného postupu s vykonaným dokazovaním. Zákonný sudca je preto povinný prihliadať aj na práva ostatných účastníkov konania najmä s ohľadom na skutočnosť, že títo sa k žalobe napriek výzve súdu nevyjadrili, čo však ešte neznamená, že tým došlo k zániku, resp. k oslabeniu ich práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) či analogického práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Konajúci sudca je preto povinný zisťovať splnenie všetkých zákonných podmienok (§ 153b ods. 1 až 5 OSP) pred rozhodnutím vo veci rozsudkom pre zmeškanie a v prípade, ak zistí, že čo len jedna z týchto podmienok splnená nie je, v záujme ochrany práv ostatných účastníkov konania je oprávnený pojednávanie odročiť na iný termín.

10. Z obsahu príloh, ktoré sťažovateľka pripojila k sťažnosti, ústavný súd zistil, že nemožno bez pochybností prijať sťažovateľkou prezentovaný názor, že všetky zákonné podmienky na použitie tohto spôsobu „skráteneho“ rozhodnutia vo veci boli splnené. Predovšetkým konajúci súd nepovažoval sťažovateľkou tvrdený skutkový stav za nesporný, a to aj pre absenciu niektorých listinných dôkazov, ktoré sa podľa vyjadrení sťažovateľky nachádzali u odporcu v 1. rade. Nespornosť skutkového stavu tvrdeného sťažovateľkou (§ 153b ods. 3 OSP) je zákonnou podmienkou rozhodnutia o žalobe rozsudkom pre zmeškanie. Skutočnosť, že sťažovateľka považovala skutkový stav za nesporný a že tento skutkový stav nerozporovali odporcovia v konaní, ešte neznamená, že skutkový stav skutočne nesporný bol. Ak konajúca sudkyňa dospela k záveru, že skutkový stav tvrdený sťažovateľkou nesporný nebol, a preto nerozhodla rozsudkom pre zmeškanie, nemožno takýto postup považovať za zbytočný priesťah v konaní. Týmto záverom ústavný súd nevyklučuje, že aj nerozhodnutie veci rozsudkom pre zmeškanie môže za určitých okolností a v určitej procesnej konštelácii viesť k záveru o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. S ohľadom na už uvedené to však nie je prípad sťažovateľky.

11. Za dôležitejší faktor vedúci k odmietnutiu sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej považoval ústavný súd celkovú dĺžku konania pred všeobecným súdom. Od podania žaloby (4. marca 2008) do doručenia sťažnosti ústavnému súdu (16. decembra 2008) uplynula lehota necelých desiatich mesiacov. V tomto období konajúci súd vykonával procesné úkony upravené Občianskym súdnym poriadkom, ktoré smerovali k príprave pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 30. júla 2008. Vzhľadom na neúčast' odporcov v 1. rade a 2. rade ich vyzýval na podanie vyjadrenia k návrhu a zisťoval dôvod ich neúčasti na pojednávaní 30. júla 2008. Ďalší termín pojednávania konajúci súd nariadil na 8. december 2008, teda ešte pred podaním a dorúčením sťažnosti ústavnému súdu (sťažnosť je datovaná 11. decembrom 2008 a podaná osobne 16. decembra 2008). Sťažovateľka sa pritom v sťažnosti vôbec nezmieňuje o priebeh pojednávania nariadeného na 8. december 2008 a o jeho záveroch. Aj z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95) a že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

12. V prípade sťažnosti podanej sťažovateľkou ústavný súd zistil, že postup všeobecného okresného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Postup konajúceho okresného súdu (aj keď v ňom možno nájsť určité krátke obdobia nečinnosti) nenapĺňa ústavnoprávnu intenzitu „zbytočných priet'ahov“. V kontexte celkovej dĺžky konania pred okresným súdom teda neboli v prípade sťažovateľky naplnené ústavné predpoklady na vyslovenie porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto bola sťažnosť ako zjavne neopodstatnená odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní (I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01). O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom orgánom štátu (súdu) a základným právom alebo slobodou,

ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, zhodne napr. I. ÚS 83/06, I. ÚS 74/05).

13. Vzhľadom na obsah sťažnosti, kde sťažovateľka argumentuje v prospech povinnosti súdu vydať rozsudok pre zmeškanie aj názormi právnej vedy, ústavný súd na okraj dodáva, že výklad práva podaný v právnej vede nemá záväzný význam pre uplatnenie práva ani mu nemožno priznať povahu dôkazu (II. ÚS 31/99).

14. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodnúť o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v petite sťažnosti (priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2009